

Qui crea el futur? Relats, imaginació i prospectiva cultural

Published by [Interacció](#) [1] on 03/04/2018 - 10:05 | Last modification: 06/03/2026 - 10:19



Una introducció a la idea de “genealogia del futur” que planteja com els relats, imaginaris i discursos del present condicionen la manera com imaginem i acabem construint els futurs possibles.

Què en sabem del futur? Segurament més del que ens pensem...

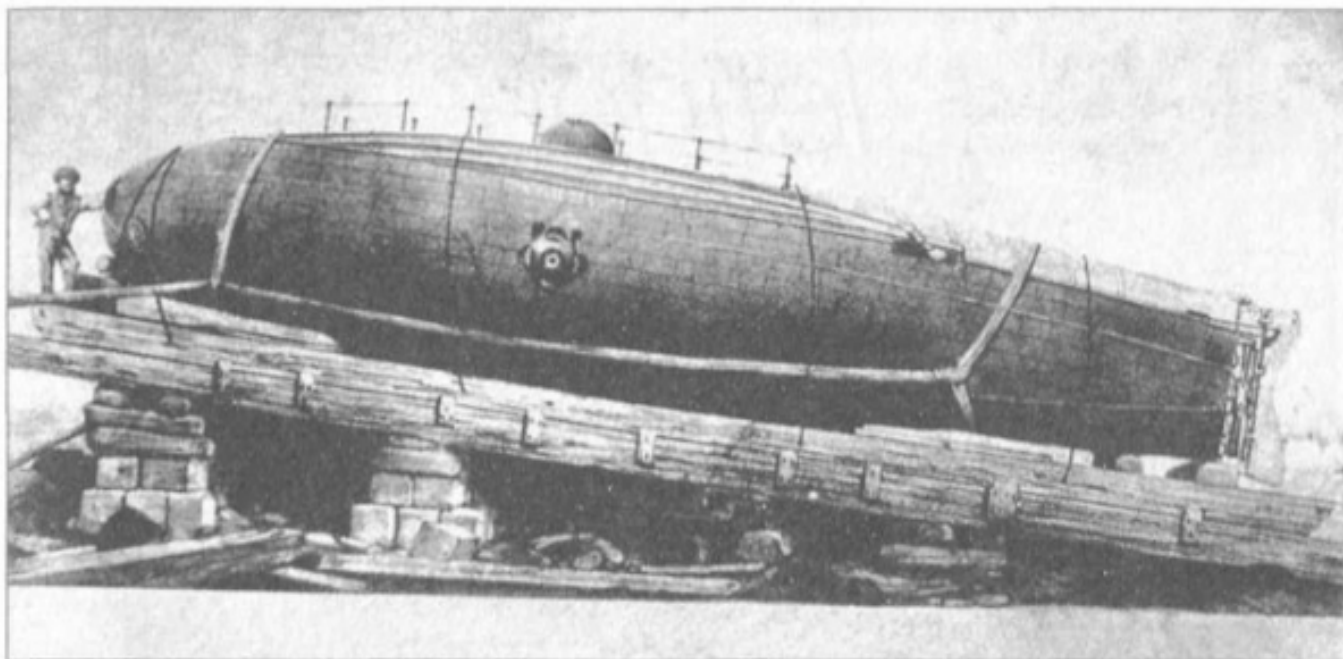
Ja des de l'antiguetat i la tradició judeocristiana, se'ns presenta un futur predestinat on tot ja està escrit. Després amb l'aprenentatge de la història, ens situem en un eix cronològic lineal, amb la història al darrere, el nostre present, i un futur que hi és, però que encara desconeixem com serà. Com veiem el futur des del present?

La prospectiva determina que el futur és imprevisible, i per tant, existeixen molts futurs, futurs en plural. Aquests futurs els podem imaginar, i ens poden captivar o fins i tot espantar. És per això que existeix la prospectiva, la disciplina que estudia i determina els futurs possibles. Perquè aquest no ens agafi desprevinguts, i per poder-hi influir.

El futur es dibuixa en primer lloc amb l'ús de codis i referències comunes, a través dels relats que predominen el present. Aquest relat present genera un discurs que serà el constructor del futur. Aquesta mecànica la solen utilitzar els poders econòmics, mediàtics i polítics, de manera que controlant el relat, crearan el discurs per fer-se un futur a mida.

El punk dels anys 1970, va posar el futur, o més aviat el 'No future' al capdavant del seu discurs. El futur que havia sigut símbol cultural, de progrés tecnològic i social, esdevenia per primer cop un símbol de contracultura, esgotada la promesa d'un futur millor.

Curiosament molts dels símbols futuristes han estat creats per l'imaginari col·lectiu i creatiu. Des de Jules Verne fins a Black Mirror, la ciència ficció a través de la seva prospectiva ha creat els referents pel futur. Fa més de cent anys que existeixen referents futuristes com cotxes, artefactes voladors, robots i automatismes diversos. Molts d'ells ja són al nostre abast i malgrat tot segueixen sent icones de futur. Sense adonar-nos visualitzem un futur en el que ja hi som, i ens trobem entrant en l'era post-antropocèntrica, la filosofia orientada als objectes que prenen protagonisme.



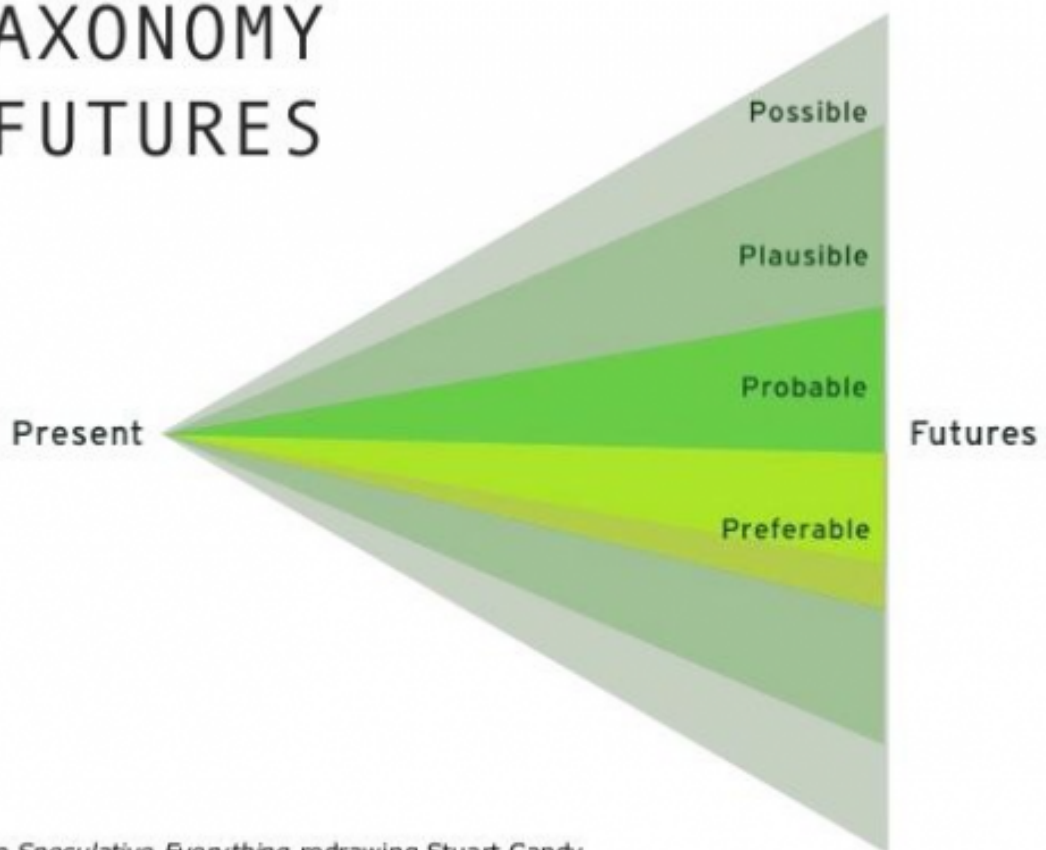
52. L'Ictineu II abans de l'avarada. (Cortesia del Centre de Documentació Marítima, Museu Marítim i Autoritat Portuària de Barcelona)

Foto de archivo del Ictineu II (Roselló, 2018, p. 2)

De futurs possibles n'hi ha molts, però com que es fa difícil imaginar-lo sense prendre referents, sovint aquests mateixos futurs possibles estan determinats per la imatge que han propiciat escriptors, dissenyadors, escenògrafs, tecnòlegs i científics, i un llarg ectètera de creatius que dia a dia posen les bases del futur que imaginem i construïm. De la mateixa manera que les suposades 'prediccions' que després són acomplides per certs sectors, poden semblar encertades, quan en realitat han sigut induïdes pel relat i el discurs que ha generat el futur.

En el gràfic següent, podem veure el con dels futurs que es pot utilitzar en la prospectiva per tenir en compte les diferents variants de camins que poden emprendre els fets en un futur.

A TAXONOMY OF FUTURES



Redrawn from *Speculative Everything* redrawing Stuart Candy

- Futurs probables: són aquells en què les tendències i els càlculs estadístics, així com les tendències emergents i macro-tendències apunten a què podria ser.
- Plausibles: són futurs que per motius socials, polítics o econòmics són menys probables de succeir, però el coneixement ja el tenim com per a poder aplicar-lo i desenvolupar així noves tecnologies, noves possibilitats polítiques o organitzacions socials.
- Possibles: que no serien no-familiars que succeïssin, però que per ser realitzables necessitarien un canvi molt dràstic o l'obtenció de coneixement nou per desenvolupar-los
- Desitjables o preferibles: són aquells futurs que, tant probables, possibles o plausibles, són desitjats per algun col·lectiu, ja sigui un gran gruix de la humanitat, ja sigui una elit (és allò de 'utopia d'uns, distopia d'altres')
- Improbables: atesos els nostres coneixements i imaginaris, ens són impossibles de visualitzar i imaginar.

Aquest mètode, així com ser conscients de tot el que fem avui, fa que tinguem en compte que especular i conformar el demà implica treballar amb la informació del present, però també amb la imaginació pel futur.



Idea central

El text explica que el futur no és únic ni predeterminat, sinó que es construeix a partir dels imaginaris i narratives del present, impulsats per actors culturals, científics i polítics que influeixen en els futurs probables, plausibles o desitjables.

Accés

PDF Roselló, E. (2018). [¿Cómo se crea el futuro?: Teoría de la genealogía de futuros \[2\]](#). Postfuturear.

Categories: Manual, guia

Categories: Article

Tags: valor públic de la cultura

Tags: innovació cultural

Tags: arts i creació

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/futur-teoria>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/dossier-como-se-crea-futuro-v2.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7525>